

Hjem > Landdistriktsmidler > 2014 > Formidling og demonstration ny viden > Bekæmpelse af akksfusarium i hvede og triticale

Bekæmpelse af akksfusarium i hvede og triticale

Hvis en sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres inden for de cirka syv dage, hvor hveden blomstrer. [Promilleafgiftsfonden for landbrug](#)

Det er kun nødvendigt at bekæmpe akksfusarium under visse betingelser og i et begrænset antal marker. Nedbørsforhold omkring blomstring, jordbearbejdning og forfrugt er de vigtigste parametre, når behovet for at bekæmpe akksfusarium fastlægges. Se hvordan de enkelte faktorer vægter i [risikovurderingsskema for fusariumtoksinet DON i hvede](#).

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Bekæmpelse af akksfusarium foretages for at reducere indholdet af fusariumtoksiner i kornet. Angrebene af akksfusarium er i Danmark kun i relativ få tilfælde så kraftige, at der er tale om udbyttetab. Et lavere toksinindhold kan kun værdisættes ved dyrkning af hvede til opfodring af egne grise eller ved dyrkning af brødhvede.

Problemet er, at grise er følsomme over for høje toksinniveauer, og i EU er der fastsat grænseværdier for korn til human ernæring, blandt andet brødhvede. Ved salg af brødhvede skal toksin-indholdet ligge under de vejledende grænseværdier. I foderkorn er der i dag kun såkaldte vejledende grænseværdier i EU. [Se Planteavlsoverretning 181](#).

Billede 1. Hveden blomstrer 1-7 dage efter skridning. Et aks blomstrer på 4-5 dage og en mark på ca. 7 dage. Blomstringen begynder midt i akset. På billedet er akset *afblomstret* midt i akset, og støvknapperne hænger ud.

Billede 2. Småaks angrebet af Fusarium.

Forfrugt og reduceret jordbearbejdning

Der ses mest akksfusarium ved forfrugt majs og ved forfrugt hvede/triticale og samtidig reduceret jordbearbejdning. Jo flere planterester fra forfrugten - jo mere smitstof er der. Er det fugtigt omkring blomstring, kan sprøjtning rettet mod akksfusarium være aktuel under disse dyrkningsbetingelser.

Bekæmpelse i triticale kan også være aktuel under disse betingelser.

Ved pløjning er toksinniveauerne - uanset forfrugt (majs undtaget) - oftest lave, og bekæmpelse af akksfusarium anbefales ikke. Af risikovurderingsskemaet (se link ovenfor) fremgår, at der ved forfrugt korn og raps under pløjede betingelser kun er 1-3 procent risiko for overskridelse af grænseværdien for DON.

Nedbør nødvendig

Hypig nedbør omkring blomstring fremmer angreb. Hvor forfrugten er majs, kan høje toksinniveauer også forekomme uden hypig nedbør. Forfrugt

majs for hvede og triticales frarådes generelt.

Bliver høsten meget forsinket på grund af hyppig nedbør, kan dette også øge toksinindholdet, men svampesprøjtning har ikke effekt mod denne sene smitte.

Sorter

Alle hvedesorter er mere eller mindre modtagelige for angreb af akksfusarium. De mest dyrkede sorter er middel modtagelige, mens Elixer og Genius er lidt mindre modtagelige. Der er ingen data for KWS Cleveland. Se tabel 1.

Tabel 1. De mest dyrkede sorters modtagelighed for akksfusarium (www.sortinfo.dk)

Sort	Procent af hvedeareal i 2014	Modtagelighed (0-3)*
Mariboss	40,9	2
Jensen	17,5	2
KWS Dacanto	16,5	2
Hereford	11,6	2
KWS Cleveland	5,1	Ingen data
Tuareg	1,4	2
JB Asano	1,0	2
Genius	0,8	1
Elixer	0,7	1
Nakskov	0,7	2

* 0 = ikke modtagelig og 3 = meget modtagelig.

Der er ingen oplysninger om de dyrkede triticalesorters modtagelighed.

Bekæmpes på blomstringstidspunktet

For at sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres i løbet af de ca. 7 dage, hvor hveden blomstrer. Det er derfor nødvendigt at udføre en delt akksbeskyttelse, hvor sidste behandling trækkes til under blomstringen. Hvis der bliver for langt mellem de to behandlinger, må der i stedet udføres en ekstra behandling under blomstringen.

Lykkes det ikke at få bekæmpet omkring blomstring, droppes behandlingen, da effekten så vil blive for dårlig.

Valg af midler

Hvede: ved forfrugt hvede og samtidig reduceret jordbearbejdning kan der foruden hvedebladplet og Septoria være behov for at bekæmpe akksfusarium. I [Plantenyt nr. 1015, 2014](#) er angivet løsningsforslag ved svampbekæmpelse under disse dyrkningsforhold. Til forebyggelse af akksfusarium i hvede med forfrugt hvede og samtidig reduceret jordbearbejdning anbefales 50 procent dosis af midler med effekt, dvs. 0,4 l Proline. Hvis der ikke er behov for så høj en dosis af Proline mod Septoria og hvedebladplet kan dosis reduceres, og der kan tilsættes Folicur, Orius, Juventus eller Osiris. Prosaro (Proline + Folicur) har både effekt på Septoria, hvedebladplet og akksfusarium og kan også anvendes, hvor dosis tilpasses behovet for bekæmpelse af Septoria/hvedebladplet. Indholdet af Folicur i Prosaro tillægges ikke nævneværdig effekt mod Septoria/hvedebladplet.

En ekstra effekt mod akksfusarium kan opnås ved tilsætning af ekstra Folicur/Orius, som er de billigste midler med effekt mod Fusarium.

Jo højere dosis - jo bedre effekt mod akksfusarium og dermed toksinindholdet. I Landsforsøg er toksinindholdet blevet reduceret med 35-50 procent ved brug af 50-75 procent dosis af midler med effekt.

Triticales: i triticales kan mod akksfusarium bruges 0,5 l Folicur, 0,6 l Orius, 0,5 l Prosaro eller evt. 0,4 l Proline eller 1,0 l Osiris. Proline har kun moderat effekt mod rust. Vær opmærksom på, at Folicur og Orius kun må benyttes to gange pr. vækstsæson. Prosaro må i triticales kun benyttes en gang pr. vækstsæson.

Kontakt din lokale rådgivningsvirksomhed, hvis du vil vide mere om dette emne.